

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยโครงการ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบางคนที่จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ (Applied Research) ระเบียบวิธีการวิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณตามหัวข้อดังนี้

- 3.1 วิธีดำเนินการวิจัย
- 3.2 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.4 เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้เป็นแบบผสมคือเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของอำเภอบางคนที โดยเจาะลึกแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของอำเภอบางคนที เช่น ตลาดน้ำบางน้อย ตลาดเก่าบางนกแขวก วัดเจริญสุขารามวรวิหาร อาสนวิหารแม่พระบังเกิด วัดบางกุ้ง ค่ายบางกุ้ง ซึ่งเป็นผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ปลัดเทศบาล รองนายกเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มอาชีพ พระและเจ้าอาวาส ประชาชน ผู้ค้าขายในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว โดยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจนกว่าข้อมูลจะซ้ำ ร่วมกับการวิจัยจากเอกสารและการวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลด้านกายภาพของพื้นที่ การมีส่วนร่วมของชุมชน สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ประวัติภูมิหลังของแหล่งท่องเที่ยว วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น แผนพัฒนาการท่องเที่ยวรูปแบบและขั้นตอนการเตรียมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการเติบโตของแหล่งท่องเที่ยว โอกาสและอุปสรรคการพัฒนาพื้นที่ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคต แนวทางการพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยว

เชิงปริมาณใช้การวิจัยเชิงสำรวจจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวต่างในอำเภอบางคนที เช่น ตลาดน้ำบางน้อย ตลาดเก่าบางนกแขวก วัดเจริญสุขารามวรวิหาร วัดบางกุ้ง ค่ายบางกุ้ง เพื่อให้ได้แหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวนิยมมาเยี่ยมชมและนำมาสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อให้ได้ความยาวของสื่อวีดิทัศน์ที่เหมาะสม

3.2 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภทคือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ได้แก่ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์จากนักท่องเที่ยวและจากประชาชนในชุมชนบางคนทีเป็นผู้ตอบ
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ได้แก่ข้อมูลที่มีผู้เรียบเรียงและรวบรวมไว้แล้ว ได้แก่ ตำรา เอกสาร บทความ วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจาก เว็บไซต์

3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เชิงปริมาณมีประชากรนักท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยต่อปี 165 ,600 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ 400 คน (Taro Yamane) ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลของนักท่องเที่ยวในเชิงประชากรศาสตร์ ความสนใจของนักท่องเที่ยว ความคิดเห็นต่อความพร้อมของชุมชนด้านการจัดการ การสื่อความหมาย ลักษณะของสื่อวีดิทัศน์ที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการท่องเที่ยว อำเภอบางคนที จังหวัดนครปฐม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ

ขนาดกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการเก็บข้อมูลไปเรื่อยๆจนกระทั่งคำตอบที่ได้เริ่มซ้ำ (Saturated) หรือที่เรียกกันว่าเริ่มมองเห็น pattern ของปรากฏการณ์นั้นๆ โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบไปด้วยผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการการท่องเที่ยวของอำเภอบางคนที

3.4 เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในโครงการวิจัยนี้ คือ

- แบบแบบสอบถาม (Questionnaire)
- แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview)
- แบบตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว (Resource Audit)

- การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observations)

แบบสอบถาม (Questionnaire)

แบบมีโครงสร้างโดยแบบสอบถามแบ่งเป็นสองส่วน ส่วนที่หนึ่งถามข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่สองถามข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะข้อดีวิธีทัศนที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม แหล่งท่องเที่ยวในอำเภอ บางคนทีที่นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางไปเยี่ยม ความพึงพอใจในการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพฉบับร่างโดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยตรวจสอบความตรงความครอบคลุมของหัวข้อการรับรู้ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวความต้องการด้านสื่อทัศนในพื้นที่อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งหลังจากทำการปรับแก้ไขแบบทดสอบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อหาความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) หลังจากทดลองใช้แล้วผู้วิจัยจึงนำผลมาปรับแก้ไขเพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ชัดเจนยิ่งขึ้นแล้วจึงนำไปใช้จริง

แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview)

คำถามสำหรับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

1. แผนพัฒนาการท่องเที่ยวรูปแบบและขั้นตอนการเตรียมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการเติบโตของแหล่งท่องเที่ยวควรเป็นอย่างไร
2. โอกาสและอุปสรรคการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมี อะไรบ้าง
3. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวบริเวณแหล่งท่องเที่ยวควรเป็นอย่างไร
4. ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการเติบโตของแหล่งท่องเที่ยว มีอะไรบ้าง
5. ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นทั่วไป

คำถามสำหรับกรรมการชุมชนและชาวบ้าน แหล่งท่องเที่ยว

1. จุดเด่นทางด้านกายภาพ (เอกลักษณ์) อะไรคือตัวแทนของแหล่งท่องเที่ยว
2. ปัญหาและอุปสรรคอะไรที่มีผลต่อการพัฒนาพื้นที่เพื่อบริการนักท่องเที่ยวด้าน

ต่างๆ

3. ในการพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยว ท่านคิดว่าควรพัฒนาด้านใดบ้าง

4. ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นทั่วไป

คำถามสำหรับนักท่องเที่ยว

1. ทำไมจึงเลือกมาเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยว และมาแล้วกี่ครั้ง
2. ปัจจัยอะไรที่ท่านคิดว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ท่านมาเที่ยวที่นี่
3. ปัญหาและอุปสรรคในด้านสภาพแวดล้อมมีอะไรบ้าง (เช่น ทางเดิน ที่จอดรถ ห้องน้ำ ฯลฯ)
4. ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นทั่วไป

แบบตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว (Resource Audit)

การตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยวในอำเภอบางคนที่ประกอบไปด้วยด้าน
ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัฒนธรรม ทรัพยากรประเพณีและงานมหกรรม ทรัพยากรกิจกรรม
ทรัพยากรด้านบริการ

การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observations)

โดยการ่วมกิจกรรมและการศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับ
ปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษาในแง่ต่างๆ เช่น ศักยภาพการท่องเที่ยว ศักยภาพโครงสร้างพื้นฐาน
สภาพแวดล้อมทางสังคมและธรรมชาติ วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต อุปกรณ์ที่ใช้ได้แก่ แผนที่
กล้องถ่ายรูป สมุดบันทึก

ตัวอย่างประเด็นการสังเกตพื้นที่

1. ผู้วิจัยใช้การถาม จดบันทึก สังเกต ฝ้าดูลักษณะทางกายภาพ สถานที่ท่องเที่ยว
เพื่อนำมาประกอบข้อมูลจากส่วนอื่นที่รวบรวมมา
2. ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว
3. ศักยภาพโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม สาธารณูปโภคที่บริการการ
ท่องเที่ยว
4. ศักยภาพธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว
5. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว
6. วิถีชุมชน วัฒนธรรม ค่านิยมต่าง ๆ ในชุมชน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการเก็บข้อมูล วิเคราะห์และปรับแนวการสร้างกระบวนการวางแผนไปพร้อมกัน เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลที่สัมพันธ์กันระหว่างข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจพื้นที่และทฤษฎี หลักการพัฒนา โดยการนำข้อมูลที่ได้อามาทั้งหมดมาตีความ แยกประเด็น จัดกลุ่ม ในกรอบความเป็นไปได้และความเหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาตามศักยภาพที่รองรับ อันนำไปสู่การวางแผน เพื่อเตรียมความพร้อมด้านอื่นๆรองรับการเติบโตในอนาคต

กำหนดแนวทางกลยุทธ์ต่างๆในการพัฒนาความพร้อมของเทศบาล เพื่อเตรียมรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการท่องเที่ยว ทั้งเตรียมแนวทางสำหรับรับมือกับการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่จะส่งผลกระทบต่อทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยต้องคำนึงถึงความยั่งยืนของการพัฒนา การคงอยู่ของ อัตลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรม ของชุมชนเอาไว้ อย่างยั่งยืน

ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพทำการ วิเคราะห์ แต่ละบุคคลในภาพรวม เพื่อประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยว และนำมาสรุปประเด็นเนื้อหา เพื่อเตรียมการวางแผนปรับปรุง

นอกจากนี้ เมื่อได้รวบรวมข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยแบบสอบถามจากนั้นได้บันทึกลงในโปรแกรม SPSS for WINDOWS แล้วจึงนำมาประมวลผลและแสดงเป็น การนำเสนอข้อมูล ด้วยสื่อเว็บไซต์ที่มีประสิทธิภาพในการสร้างการรับรู้ในคุณค่าของตลาดชุมชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามและสรุปผลการประเมินประสิทธิภาพ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ สถิติพรรณนา โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน